

प्रतिवेदन

प्रदेश सामाजिक विकास संस्थाको सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक, २०७५

सामाजिक विकास समिति

प्रदेश सभा

प्रदेश नं. १, विराटनगर

१. सामाजिक विकास समितिका माननीय सदस्यहरु

१. मा. श्री अगम लाल चौधरी
२. मा. श्री अम्बिका थापा
३. मा. श्री कल्पना कुमारी सरदार
४. मा. श्री कृष्ण कुमारी राई
५. मा. श्री केदार कार्की
६. मा. श्री गणेश कुमार काम्बाङ्ग
७. मा. श्री झलक बहादुर मगर
८. मा. श्री निरन राई
९. मा. श्री राजेन्द्र कुमार राई
१०. मा. श्री राम चन्द्र लिम्बु
११. मा. श्री लछुमन तिवारी
१२. मा. श्री सावित्रा कुमारी रेग्मी
१३. मा. श्री सीता थेवे जवेगु

१. प्रदेश नं १ को प्रदेश सभाको दोस्रो अधिवेशनको ३२ औं बैठकद्वारा "प्रदेश सामाजिक विकास संस्थाको सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक, २०७५" सामाजिक विकास समितिमा दफावार छलफलका लागि पठाइने निर्णय प्रदेश सभाबाट सर्वसम्मत पारित भएको थियो ।

२. उक्त विधेयकमा समितिका माननीय सदस्यहरूले आफ्नो राय, सुझाव राख्दै छलफलमा मिति २०७५/५/१४, २०७५/५/१७ र २०७५/५/१९ मा छलफल भएको थियो। उक्त छलफलमा उठेका विषय तथा जिज्ञासामा स्पष्टता ग्रहण गर्न समितिको बैठकहरूमा सामाजिक विकास मन्त्री मा. श्री जिवन घिमिरे र विज्ञको रूपमा प्रदेश कानून मस्यौदा सुझाव समितिका संयोजक रेवती रमण भण्डारी र सामाजिक विकास मन्त्रालयका कानूनी सल्लाहकार कोषराज न्यौपाने सहितको छलफल पश्चात मिति २०७५/५/१९ गते समितिको बैठकको निर्णयको आधारमा यस समिति निम्न प्रस्ताव पेश गर्दछ ।

प्रस्तावहरू

१. दफा ५(८) मा यस दफा बमोजिम "..... पूर्व स्वीकृत लिनु पर्ने छैन तर योजना सञ्चालन गर्नु पूर्व मन्त्रालयसँग समन्वय गर्नु पर्नेछ" भनी 'योजना सञ्चालन गर्नु पूर्व' वाक्यांश थप गर्न प्रस्ताव ।
२. दफा ६(१) मा प्रतिवेदन प्रत्येक महिना पेश गर्नुपर्ने भएकोमा सशोधनमा ६ महिना र ४ महिना प्रस्ताव गरिएकोमा ३ महिना राख्नु उपयुक्त हुने साथै ६ महिना भन्दा कम समयका योजना भएमा कार्य सम्पन्न भएको ७ दिन भित्र प्रतिवेदन बुझाउनु पर्ने उल्लेख भएकोमा सशोधनमा प्रस्तावित १५ दिन राख्ने प्रस्ताव ।
३. दफा ६(२) मा प्रस्तावित सशोधन अव्यवहारिक हुने भएकोले विधेयकमा गरिएको व्यवस्था बमोजिम प्रतिवेदनको अध्ययन गरि परिषदले संस्थालाई आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ । त्यस्तो निर्देशनको पालना गर्नु सम्बन्धित संस्थाको कर्तव्य हुनेछ र निर्देशन पालना नगर्ने संस्थाको हकमा तोकिए बमोजिम हुनेछ भनी उल्लेख गर्ने प्रस्ताव ।
४. दफा ७.२(छ) मा परेका संशोधनमा गहन छलफल पश्चात "समावेशी सिद्धान्त बमोजिम कम्तिमा दुई महिला पर्ने गरी प्रतिष्ठित समाजसेवी/विज्ञ मध्येबाट प्रदेश सरकारद्वारा मनोनित बढीमा ४ जना सदस्य" भनी उल्लेख गर्न प्रस्ताव ।

५. दफा ७.२(ज) मा भएका व्यवस्थामा परेको संशोधनमा गहन छलफल पश्चात "सामाजिक विकास संस्थाहरुको प्रादेशिक संगठनको प्रतिनिधित्व हुने गरी एक महिला सहित २ जना" उल्लेख गर्न प्रस्ताव ।
६. दफा ७.२(ज) मा प्रदेश सभामा प्रतिनिधित्व गर्न प्रमुख प्रतिपक्ष दलका नेता वा प्रतिनिधि सदस्य रहने भनी प्रस्तावित संशोधन थप नगर्न प्रस्ताव ।
७. दफा ७(३) मा परेको संशोधन अव्यवहारिक हुने भएकाले विधेयकमा गरिएको व्यवस्था बमोजिम "तर निजको कार्य सन्तोषजनक नभएमा तोकिएको पदावधी अगावै प्रदेश सरकारले पदमुक्त गर्न सक्नेछ । त्यसरी पदमुक्त गर्नुअघि निजलाई सफाई पेश गर्ने मौका दिइने छ" भनी यथावत उल्लेख गर्न प्रस्ताव ।
८. दफा १०(१) मा परेको संशोधन अव्यवहारिक हुने भएकोले विधेयकमा गरिएको व्यवस्था बमोजिम "परिषदको बैठक अध्यक्षले तोकेको मिति, समय र स्थानमा सामान्यतया कम्तीमा वर्षको ४ पटक बस्नेछ" भनी यथावत उल्लेख गर्न प्रस्ताव ।
९. दफा १० (३) मा परेको संशोधन अनुसार "परिषद्का बैठकको अध्यक्षता अध्यक्षले गर्नेछ । अध्यक्षको अनुपस्थितिमा उपाध्यक्षले बैठकको अध्यक्षता गर्नेछ" भनी उल्लेख भएकोमा सोही संशोधनलाई ग्रहण गर्ने प्रस्ताव ।
१०. दफा १४(२) मा भएको व्यवस्थामा परेको संशोधनमा गहन छलफल पश्चात स्पष्टीकरण व्यवस्थामा "प्रमुख पद भन्नाले अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, महासचिव, सचिव, सहसचिव, कोषाध्यक्ष, प्रमुख कार्यकारी अधिकृत पद भन्ने बुझ्नु पर्नेछ" भनी उल्लेख गर्न प्रस्ताव ।
११. दफा २२(२) मा संस्थाका पदाधिकारीको कार्य अवधि चार वर्षको हुनेछ । तर एकै व्यक्ति दुई पटक भन्दा बढी अध्यक्ष हुन सक्ने छैन उल्लेख भएकोमा एकै व्यक्ती पछि "लगातार" शब्द थप गर्न प्रस्ताव ।
१२. दफा २२(३) मा स्पष्टीकरणमा यस दफाको प्रयोजनको लागि परिवार भन्नाले बाबु, आमा, बाजे, बज्यै, सासू, ससुरा, पति, पत्नी, छोरा, छोरी, बुहारी, ज्वाई, जेठान, सहोदर दाजु/भाई-दिदी/वहिनी, धर्मपुत्र, धर्मपुत्री, सौतेनी आमा" उल्लेख गर्न प्रस्ताव ।
१३. दफा २२(४) मा परेको संशोधनमा गहन छलफल पश्चात विधेयकमै भएको व्यवस्था बमोजिम "संस्थाको कार्य समितिमा सरकारी कोषबाट नियमित पारिश्रमिक लिने पदाधिकारी वा कर्मचारी रहन पाउने छैनन्" भनी यथावत उल्लेख गर्न प्रस्ताव ।

१४. दफा २३(२) मा सो दफा हटाउनु पर्ने भनी राखिएको संशोधनमा सोही व्यवस्था बमोजिम "कुनै संस्थाको अध्यक्ष भईसकेको व्यक्तिले निजको कार्यकाल समाप्त भएपछि सोही संस्थाबाट नियमित तलब-भत्ता पाउने कार्यकारी प्रमुख वा कर्मचारीका रूपमा नियुक्ति लिन पाउने छैन। तर यस व्यवस्थाले विशेषज्ञ सेवा प्रदान गर्न र सो वापत पारिश्रमिक वा भत्ता वापत तोकिएको रकम लिन भने बाधा पुग्नेछैन" भन्ने यथावत राख्ने प्रस्ताव ।
१५. दफा २४(२) मा परेको संशोधनमा गहन छलफल पश्चात विधेयकमा भएको व्यवस्था बमोजिम "आरक्षण, खुल्ला प्रतियोगीतात्मक लिखित, मौखिक र प्रयोगात्मक परिक्षाबाट नियुक्ति गरिने व्यवस्था समेत समावेश हुनुपर्नेछ" भनी यथावत राख्न प्रस्ताव ।
१६. दफा २४(३) मा परेको संशोधनमा छलफल पश्चात विधेयकमा भएको व्यवस्था बमोजिम "परिवार"भन्नाले बाबु, आमा, बाजे, बज्यै, सासू, ससुरा, पति, पत्नी, छोरा, छोरी, बुहारी, ज्वाईं, जेठान, दाजु, भाई, दिदी, बहिनी, मामा माइजू, भाज्जा, भाज्जी, काका, काकी, धर्मपुत्र, धर्मपुत्री, सौतेनी आमा समेतलाई सम्झनुपर्छ भनी यथावत राख्न प्रस्ताव ।
१७. दफा २७(१) मा परेको संशोधनलाई अझ परिष्कृत पाउँदै "प्रदेशमा कार्य गरी महत्वपूर्ण योगदान पुर्याउने संस्थाहरूमध्ये छनौट प्रकृयाबाट सर्वोत्कृष्ट प्रदेश सरकारले छनौट समितिको सिफारिसको आधारमा प्रत्येक वर्ष नगद रकम सहित सम्मान गर्न सक्नेछ" भनी उल्लेख गर्न प्रस्ताव ।
१८. दफा २९. १ (ख) मा परेको संशोधनलाई अझ परिष्कृत पाउँदै "क्षेत्रीय, जातजाती, धर्म सस्कृती, लैङ्गिक विभेद र समुदाय बीचको सम्बन्धमा खलल पुर्याउने गतिविधि गरेमा" भन्ने उल्लेख गर्न प्रस्ताव ।
१९. दफा २९. १ (ङ) मा संशोधनमा उल्लेख भए बमोजिम "लगातार ३ वर्षसम्म नविकरण नभएमा" भनी उल्लेख भए बमोजिम '३ वर्षलाई' ग्रहण गर्ने प्रस्ताव ।
२०. दफा ३०(४) मा परेको संशोधनलाई मध्ये नजर गर्दै "त्यसरी नियुक्त गर्दा समावेशीतालाई ध्यान दिनु पर्नेछ" भनी थप गर्न प्रस्ताव ।

४. यसरी प्रदेश नं १ को सामाजिक विकास समितिले "प्रदेश सामाजिक विकास संस्थाको सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक, २०७५" मा प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्दै आफ्नो जिम्मेवारी सफलता पूर्वक सम्पन्न गरेको छ ।